

Наталия Ивановна Дуброва — репетитор по украинскому языку

В 1986 году закончила ОГУ имени И. И. Мечникова (филологический факультет, русское отделение), в 1993 году — украинское отделение того же ВУЗа. Более 15 лет работала учителем русского языка и литературы, а также украинского языка и литературы в одесской средней общеобразовательной школе. Последние 10 лет работает преподавателем украинского языка и украинской литературы в высшем учебном заведении города Одессы. Является автором многочисленных научных публикаций в печатных СМИ. Постоянный участник профильных научных конференций. Опыт работы репетитором украинского языка (подготовка к ЗНО) – с 2006 года.

education.od.ua

Написання власного висловлювання є обов'язковою складовою частиною роботи з української мови та літератури на ЗНО

Орієнтовний обсяг роботи складає 200-250 слів (це приблизно 1 сторінка формату А4). Текст обсягом до 100 слів не перевіряється як такий, що не відповідає вимогам.

У багатьох одинадцятикласників це завдання викликає страх. Але підготуватися і написати добре, звісно ж, можна. Для цього наведу декілька пояснень та порад.

Твір на ЗНО – робота не з літератури, а з мови. І в цьому є принципова різниця: не творче, а логічне мислення буде запорукою вашого успіху. Власне висловлювання повинно мати чітку структуру, дотримання якої і буде визначальним при оцінюванні роботи.

Рекомендована структура власного висловлювання

1. Теза
2. Аргументи
3. Приклад з літератури чи іншого джерела
4. Приклад з історії чи власного життя
5. Висновок

Розглянемо докладніше кожний пункт структури власного висловлювання.

1. Теза (2 – 3 речення).

Теза, або простіше головна думка, - це ті речення, якими починається ваше висловлювання. І це найважчий етап. Можна піти найпростішим шляхом – перечитати ще раз завдання ЗНО і переказати своїми словами ті речення, які подаються саме як завдання. Але не просто переказати, а почати переказ спеціальними реченнями-маркерами:

- «Так, я погоджуюся з думкою (зазначаєте автора, якщо він є в завданні) про те, що... (і далі своїми словами переказуєте завдання)». Тобто ваша теза, оформлена таким чином, є варіантом підтримки думки завдання.
- «Не згоден з думкою (зазначаєте автора, якщо він є в завданні) про те, що... (і далі своїми словами переказуєте завдання)». Тобто ваша теза, оформлена таким чином, є варіантом спростування думки завдання.

- «Це складне для мене питання: з одного боку..., а з іншого боку...». Тобто ваша теза, оформлена таким чином, є проміжною позицією щодо думки завдання. Такий варіант початку вважається складним, тому що в аргументах та прикладах вимагає також проміжної позиції, з чим можуть впоратися далеко не всі.

2. Аргументи (мінімум 2, при цьому на 1 аргумент приходить 2 – 3 речення).

Аргументи – це речення-підтвердження вашої тези, тому вони мають бути з нею безпосередньо пов'язані. Також аргументи повинні бути переконливими. Для цього використовуємо слова, словосполучення та речення-маркери: «Це засвідчує...», «Підтвердженням цього...», «Доказом цього може бути...», «По-перше...», «По-друге...». Саме так треба починати другу частину власного висловлювання «Аргументи». Незалежно від того, який варіант тези ви обрали: підтвердження, спростування чи проміжний, аргументи повинні підтримувати тезу.

3. Приклад з літератури чи іншого джерела (один, кількість речень довільна).

Проілюструвати думку, зазначену в першому аргументі, треба прикладом з художньої літератури (автор; назва твору; проблема, порушена письменником; образ, який розкриває цю проблему). Цитати можна не наводити – вони не впливають на бали за твір. До речі, приклади до першого аргументу можна наводити також із різних видів мистецтв, якщо з літератури, попри всі зусилля, не можете згадати. Це і музика, і архітектура, і живопис (класичні чи сучасні, українські або зарубіжні). Дані приклади до першого аргументу вважаються рівнозначними і не знижують бали за власне висловлювання.

4. Приклад з історії чи власного життя (один, кількість речень довільна).

До другого аргументу обов'язково потрібно (і це важливо) дібрати приклад з історії або з власного життя. Тут у перевазі будуть ті, хто складає ЗНО з історії. Але усі інші учні можуть собі «вигадати» приклад з власного життя відповідно до теми власного висловлювання. Найчастіше це вигадані історії про родичів, друзів, сусідів. Приклади з історії чи власного життя при оцінюванні не мають переваг. Тож вигадуйте з легкістю!

Пам'ятаймо, що не можна відходити від логічного та послідовного висловлювання. Для цього використовуємо такі слова та речення-маркери: «Наприклад, у мого батька / діда / брата / друга / сусіда Івана...», «Прикладом може слугувати легендарний боксер / відома акторка / моя матуся / бабуся / тітка / подруга / сусідка / тощо, «Не можна не згадати про такого історичного діяча / історичну подію, як...».

5. Висновок (2 речення).

У кінці роботи треба сформулювати висновок. Чомусь цей пункт викликає труднощі. Чим закінчити, якщо вже все сказано, – дуже поширена думка серед одинадцятикласників. Нагадуємо собі, що ваш твір – робота з мови, чітка й структурована. Тому висновок має містити у собі логічну закінчену думку власного висловлювання. Як цього досягти? Ще раз уважно подивіться на початок твору – вашу тезу. Протягом написання власного висловлювання аргументами ви доводили її, прикладами ілюстрували. Тепер перекажіть її своїми словами – ось вам і висновок! Пам'ятайте про маркери, саме ними має починатися висновок: «Отже», «Таким чином», «Можна зробити висновок, що...», «Висновком можуть слугувати слова про те, що...».

Таким чином, власне висловлювання буде неначе вписане в кільце, де висновок пов'язаний з тезою, а приклади і аргументи відповідними мовними маркерами утримують структуру, яка відповідає вимогам до написання власного висловлювання на ЗНО.

Під час проходження ЗНО, братися за написання власного висловлювання краще після блоку тестів з мови та літератури. Ви вже будете підготовлені до логічного мислення при написанні тестів з мови та «повторите» твори завдяки виконаним тестам з літератури, тобто створите своєрідну базу – міні-банк знань та відомостей.

Автор: Н. Дуброва
репетитор з української мови
(підготовка до ЗНО)

Більше інформації:

- <http://education.od.ua>
- <https://new.vk.com/repetitorodessa>